

Besluitformulier

Inrichting Openbare Ruimte

Registratienummer : 2008/18202	Paraaf hoofd :																								
Datum : 7 november 2008	Paraaf directeur :																								
Opgesteld door : N. van 't Wout	Medeparaaf FIN: Nee :																								
Onderwerp: Stand van zaken boomaantastingen en kastanjeziekte																									
Voorstel:																									
<ol style="list-style-type: none"> Het college neemt kennis van de ontwikkelingen rondom onbekende boomaantastingen en kastanjeziekte in de gemeente Alphen aan den Rijn en in Nederland. Het college besluit dat de gemeente Alphen aan den Rijn een coördinerende rol heeft bij het vergaren en delen van kennis over onbekende boomaantastingen tot dat de problematiek landelijke wordt erkend en een vervolg krijgt. Het college besluit dat naast onveilige kastanjabomen ook zwaar of matig, door de kastanjeziekte, aangetaste kastanjabomen afhankelijk van hun locatie worden gerooid en vervangen. Het college besluit dat zwaar aangetaste beschermwaardige kastanjes en kastanjestructuren worden verwijderd na vaststelling van een uitvoerings- en een projectmatig vervangingsvoorstel. 																									
Publiekssamenvatting:																									
<p>Het college van de gemeente Alphen aan den Rijn neemt kennis van de onbekende boomaantastingen die sinds enkele jaren bomen in Nederland aantasten. Na intensief onderzoek is geen biologische factor als oorzaak van de boomaantastingen gevonden. Tot dat de problematiek landelijk wordt opgepakt voert de gemeente Alphen aan den Rijn een coördinerende rol bij het vergaren en delen van kennis. Met betrekking tot de uitbreidende kastanjeziekte, die wordt veroorzaakt door een bacterie, besluit het college naast de onveilige kastanjabomen ook matig en zwaar aangetaste bomen te verwijderen. Voor de beschermwaardige kastanjabomen en kastanjes langs de Vennootsweg en Olympiaweg wordt een uitvoeringsvoorstel voorbereid.</p>																									
Informereren betrokkene(n): Nee	Vertrouwelijkheid: Openbaar																								
Behandeling door OR/GO: Nee	Communicatieadvies: Ja																								
Voorgestelde wijze van afdoening	Portefeuille : Stadsbeheer Beslissingsbevoegdheid : B&W Wijze van afdoening : Door b&w: door parafering Raadsbehandeling : Nee																								
Portefeuillehouder	<table border="1"> <tr> <td></td> <td>door port.h: conform voorstel</td> <td></td> <td rowspan="3">Gemeente- secretaris</td> <td rowspan="3">Naar bestuur BO:</td> </tr> <tr> <td></td> <td>door b en w: circulatie</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>door b en w: vergadering</td> <td></td> </tr> </table>		door port.h: conform voorstel		Gemeente- secretaris	Naar bestuur BO:		door b en w: circulatie			door b en w: vergadering														
	door port.h: conform voorstel		Gemeente- secretaris	Naar bestuur BO:																					
	door b en w: circulatie																								
	door b en w: vergadering																								
Circulatie b en w	<table border="1"> <tr> <td></td> <td>Burg.</td> <td>Weth.</td> <td>Weth.</td> <td>Weth.</td> <td>Weth.</td> <td>Weth.</td> <td>Weth.</td> </tr> <tr> <td>Conform voorstel</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Bespreken</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>		Burg.	Weth.	Weth.	Weth.	Weth.	Weth.	Weth.	Conform voorstel								Bespreken							
	Burg.	Weth.	Weth.	Weth.	Weth.	Weth.	Weth.																		
Conform voorstel																									
Bespreken																									
Besluit	<ul style="list-style-type: none"> portefeuillehouder d.d. b en w: <ul style="list-style-type: none"> circulatie d.d. vergadering, besluitenlijst d.d. , punt omschrijving besluit: 																								
	- akkoord portefeuillehouder met de wijzigingen op grond van besluit b en w:																								

1. Inleiding

In deze toelichting wordt een stand van zaken gegeven over onbekende boomaantastingen en kastanjeziekte die voorkomt op vrijwel alle boomsoorten in Nederland en Europa.

De gemeente Alphen aan den Rijn timmert al jaren aan de weg met haar groen en groenparticipatie. Onder andere door de wijze waarop bewoners worden betrokken bij het beheer van het openbaar groen is zij door Entente Florale in 2001 uitgeroepen tot "Groenste stad van Nederland" en in 2002 tot "Groenste stad van Europa". De gemeente Alphen aan den Rijn heeft een groen-traditie en hecht belang aan haar groen.

De gemeente Alphen aan den Rijn heeft in haar rol als initiator vanaf 2006 aandacht gevraagd voor onbekende boomaantastingen. Er is sprake van een problematiek met een internationaal karakter. Omdat, ondanks ruim twee jaar onderzoek, geen biologische factor als veroorzaker van de onbekende boomaantastingen is aangetoond verschuift de problematiek van "het groen" mogelijk naar een milieuprobleem. Als een niet biologische externe factor bomen in de leefomgeving bedreigt, dan is een relatie met de thema's duurzaamheid, behoud van natuurwaarden, verbetering van luchtkwaliteit, welzijn, veiligheid en wonen en de woonomgeving opportuun. De opgedane kennis met betrekking tot de problematiek positioneert de gemeente in haar rol van zorgplicht.

Door een innovatieve houding wordt een bijdrage geleverd aan het achterhalen van de oorzaak en gevolgen van de onbekende boomaantastingen. De gemeente Alphen aan den Rijn heeft bij het onderzoek naar onbekende boomaantastingen een coördinerende rol.

Het college van de gemeente Alphen aan den Rijn neemt beslissingen over haar positie in het noodzakelijke onderzoek naar onbekende boomaantastingen.

In het tweede deel van deze toelichting wordt gerapporteerd over de kastanjeziekte onder kastanjabomen in Alphen aan den Rijn. De internationaal voorkomende kastanjeziekte heeft gevolgen voor alle en dus ook de Alphense kastanjabomen. Nu er meer bekend is over hoe de kastanjeziekte zich ontwikkelt zal het college opnieuw besluiten hoe zij wil omgaan met aangetaste kastanjabomen in de gemeente Alphen aan den Rijn. Voor de kastanjeziekte die wordt veroorzaakt door een bacterie worden de aanbevelingen van het Ministerie van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit en de landelijke kastanjewerkgroep Aesculaap opgevolgd.

2.0 Onbekende boomaantastingen

In het openbaar gebied van de gemeente Alphen aan den Rijn zijn totaal ongeveer 32.000 bomen aanwezig. Hiervan staan er ongeveer 27.500 in het stedelijke gebied en de overige 4.500 staan in het buitengebied. Er zijn totaal 36 boomsoorten te vinden waarvan er ongeveer 2.600 beschermwaardig zijn vanwege hun zeldzaamheid, leeftijd of cultuur historisch belang. Eens per 4 jaar worden alle bomen aan een veiligheidsinspectie onderworpen, Visual Tree Assessment (VTA).

Naast de normaal voorkomende aantastingen zoals, Watermerkziekte, Spinselmot, Horzelvlinder, Essen bastwoekerziekte, die resulteren in het vervangen van 100/ 200 bomen per jaar, zijn bij alle boomsoorten vanaf 2006 onbekende aantastingen gevonden.

Ondanks onderzoek van gespecialiseerde instanties is niet verklaart waardoor de aantastingen veroorzaakt worden en wat de gevolgen zijn voor de bomen.

Op 7 december 2006 is in de gemeente Alphen aan den Rijn samen met Wageningen Universiteit en Research Centrum een symposium over onbekende boomaantastingen georganiseerd.

Naast het voorkomen van onbekende bastknobbels is aandacht gegeven aan meerdere bastaantastingen. Aanwezige vertegenwoordigers van onder andere diverse gemeenten, de Bomenstichting, Vereniging voor natuur- en milieueducatie (IVN) en de Plantenziektenkundige Dienst concludeerde dat het voortzetten van het onderzoek naar onbekende boomaantastingen noodzakelijk is en dat de krachten gebundeld moeten worden.

Na het raadsbesluit van 1 maart 2007 (Bestuurlijk Informatie Systeem het BIS, nummer 2007/152, [bijlage 1](#)) heeft de gemeente Alphen aan den Rijn zich ingezet om meer draagvlak te creëren voor onderzoek naar de onbekende boomaantastingen.

Op 21 november 2007 heeft de Minister G. Verburg van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, tijdens een bezoek aan de gemeente Alphen aan den Rijn, polshoogte genomen omtrent de onbekende boomaantastingen. Haar bezoek heeft er in geresulteerd dat in 2009 een landelijke inventarisatie naar bastknobbels door de Plantenziektekundige Dienst wordt gemaakt. Tijdens haar bezoek heeft zij geen aanleiding gezien om de overige onbekende boomaantastingen te laten onderzoeken.

Op initiatief van de gemeente Alphen is verdiepend onderzoek opgestart naar de oorzaak van andere onbekende boomaantastingen. Naast het onderzoek naar bastknobbels is onderzoek opgestart naar bastscheuren en andere bastaantastingen. Inmiddels hebben zowel de Plantenziektekundige Dienst als Wageningen Universiteit en Research Centrum onderzoek uitgevoerd. Geen biologische factor zoals een bacterie, virus, schimmel, insect, bodemgebrek of een bekende mechanische inwerking aangetroffen. Wel is men veel te weten gekomen over de inwendige opbouw en de ontwikkeling van de tot nu toe onbekende boomaantastingen.

2.1 Projectgroep

Op innovatieve wijze heeft de gemeente Alphen aan den Rijn een nationaal en internationaal netwerk met het bedrijfsleven, universiteiten, ministeries, gemeenten en overige betrokken instanties opgezet.

Medewerkers van de Faculteit Technische Natuurwetenschappen Botanische Tuin TU Delft, TNO Defensie en Veiligheid unit waarnemingssystemen, Laboratorium Plantencelbiologie en praktijkonderzoek plant en omgeving van Wageningen Universiteit en Research Centrum, Bomenwacht Nederland BV. en de gemeente Alphen aan den Rijn hebben zich verenigd in een projectgroep.

Doel van de projectgroep is de oorzaak en de ontwikkeling en de gevolgen van de onbekende boomaantastingen in beeld te brengen.

Verdiepend onderzoek op korte termijn is noodzakelijk, aldus de laatste rapportage van Wageningen Universiteit uit november 2008. Omdat geen biologische oorzaak is gevonden kan niet worden uitgesloten dat een externe factor verband houdt met de onbekende aantastingen. De projectgroep adviseert de komende periode aandacht te vestigen op de mogelijke invloed van twee externe factoren. Er is aanleiding om oriënterend onderzoek uit te voeren naar de invloed van de luchtkwaliteit en de invloed van elektromagnetische velden op bomen. ([bijlage 2](#))

Tot dat de problematiek landelijk wordt opgepakt wordt voorgesteld dat de gemeente Alphen aan den Rijn een coördinerende rol heeft bij het vergaren en delen van kennis over onbekende boomaantastingen.

2.2 Argumenten

Door het verzamelde beeldmateriaal van steden en dorpen in Nederland en uit diverse landen wordt aangenomen dat de onbekende boomaantastingen sinds enkele jaren overal voorkomen, vooral in het stedelijke gebied.

De Plantenziektekundige Dienst uit Wageningen heeft recent, november 2008, een oproep aan alle gemeentes in Nederland uit laten gaan. De verspreiding van de bastknobbelaantasting in Nederland wordt in kaart gebracht. De uitkomsten worden medio 2009 verwacht. Tot nu toe hebben enkele tientallen gemeenten gereageerd. ([bijlage 3](#))

Veel onbekende boomaantastingen tasten sinds enkele jaren bomen aan. In het rapport "Rapportage analyse boomaantastingen" van de Universiteit van Wageningen uit november 2008 worden verschillende onbekende boomaantastingen beschreven. ([bijlage 4](#))

De ernst van de verschillende onbekende boomaantastingen in en buiten Alphen aan den Rijn, het afsterven van de buitenste cellagen bij de boom in de boomkwekerij en het in stedelijke gebied is zorgelijk. In

vergelijking met de kastanjeziekte, welke 3,6 % van het Alphense bomenbestand omvat, ontstaat er onder andere (financieel) risico. Er is niet bekend waartoe de onbekende aantastingen leiden.

Door de specialisten wordt aangegeven dat verdiepend onderzoek op korte termijn noodzakelijk is, omdat door het ontstaan van necrotisch weefsel de boom meer vatbaar is voor ziekte en plagen. Daarnaast wordt de economische waarde van bomen aangetast, omdat bomen met stambeschadigingen niet goed verkopen.

2.3 Inventarisaties bastknobbels Alphen aan den Rijn

De gemeente Alphen aan den Rijn heeft tot op dit moment alleen de bastknobbelaantasting op haar grondgebied op verschillende niveaus op kaarten in beeld gebracht. Het representatieve onderzoek geeft een goed beeld in relatie tot de boomsoorten, de locatie en de verspreiding over de stad.

Uit monitoringsgegevens uit een proefwijk blijkt dat de aantasting zich fors ontwikkeld, tot circa 8 % in één jaar. Op dit moment wordt er van uitgegaan dat gemiddeld circa 17 % van het gehele Alphense bomenbestand is aangetast door bastknobbels. (bijlage 5)

Circa 67 % van alle lindebomen

Circa 33 % van alle essenbomen

Circa 31 % van alle bomen in de wijk Hoge Zijde

Circa 19,5 % van alle bomen in de Zuid-Amerikaanse Landen Buurt

Circa 30 % van alle beschermwaardige bomen

De laatste jaren zijn er naast de bovenstaande bastknobbelaantasting ook andere onbekende boomaantastingen aangetroffen. Steeds is er sprake van het op onverklaarbare wijze ontstaan van doodweefsel (necrose) en groeiverstoring. Met name worden bastscheuringen gezien als bedreigend voor de boom.

2.4 Is er sprake van risico voor de leefomgeving?

Vorig jaar heeft Minister J. Cramer in een brief de vaste kamercommissie voor Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer van de Tweede Kamer geschreven dat onderzoekers, de projectgroep boomaantastingen, een onderzoeksvoorstel heeft geschreven naar de invloed van elektromagnetische velden op bomen. (bijlage 6)

De Minister refereert naar contacten die er zijn geweest op 11 juni 2008 tussen de gemeente Alphen aan den Rijn als aanspreekpunt van de projectgroep en ambtenaren van het Ministerie van VROM.

Zij stelt dat het onderzoeksvoorstel wordt voorbereid en ingediend bij de Nederlandse Organisatie voor Gezondheidsonderzoek en Zorginnovatie (ZonMw) door de projectgroep.

(ZonMw heeft van het ministerie van VROM de opdracht tot het uitvoeren van het programma Elektromagnetische Velden en Gezondheid (EMV&G) ontvangen. Doel van het programma is de vinger aan de pols te houden bij (nieuwe) toepassingen van EMV en de Nederlandse kennisinfrastructuur op het terrein van de elektromagnetische velden en gezondheid te versterken)

Op basis van de huidige inzichten heeft de projectgroep voor twee externe factoren aandacht. Op dit moment wordt inventariserend en verkennend onderzoek uitgevoerd naar de invloeden van elektromagnetische velden en biosferische elektriciteit.

(Biosferische elektriciteit is de wetenschap die de balans tussen atmosferische elektriciteit en natuurlijke menselijke aerosolen bestudeert, bijvoorbeeld kleine vaste deeltjes in vloeistof die bijvoorbeeld door verbranding ontstaan)

2.5 Communicatie en Participatie

Regelmatig zijn er naast de contacten van de projectgroep contacten met de Plantenziektkundige Dienst, boomkwekers, gemeenten, IVN, Staatsbosbeheer, diverse branche organisaties, etcetera. Zowel in de landelijke pers als in de vaktijdschriften is veel aandacht besteed aan het onderwerp. De gemeente Alphen aan den Rijn heeft een initiatierol bij het bekend maken van onbekende boomaantastingen in binnen- en buitenland.

Door het ANP (Algemeen Nederlands Persbureau) en de VNG (Vereniging van Nederlandse Gemeenten) is aandacht besteed aan het onderwerp.

Onderzoek naar bastknobbels, in juli 2008 in opdracht de Nederlandse bond van Boomkwekers, heeft geen biologisch oorzakelijk verband aangetoond. In de conclusie van het rapport wordt beschreven dat: "Bastknobbels hebben een negatieve invloed op de marktwaarde van laanbomen. Mogelijk dat ze ook een negatieve invloed hebben op de vitaliteit van de bomen. Daarom is vervolgonderzoek naar de oorzaak van bastknobbels op laanbomen aan te bevelen." ([bijlage 7](#))

Op de gemeentelijke website is, onder het onderdeel Milieu en Natuur, de rubriek Bomenonderzoek opgezet. Ruim 2000 maal is een beroep gedaan op de informatie over onbekende boomaantastingen. Groenforums en groenmedia linken door naar de website van de gemeente Alphen aan den Rijn. In de periode 2007 t/m 2008 is intensief onderzoek uitgevoerd naar de diverse onbekende boomaantastingen in de gemeente Alphen aan den Rijn. In andere steden is onderzoek gedaan naar het voorkomen van bastknobbels op de bomen.

Een internationaal netwerk is opgezet en wordt komende jaar verder uitgebreid. Dit jaar worden door de projectgroep lezingen georganiseerd in samenwerking met de Kring Praktiserende Boomverzorgers en Stadswerk. De behoefte naar het houden van een tweede congres Boomaantastingen wordt gepeild.

2.6 Acties

Gemeente Alphen aan den Rijn coördineert en initieert het onderzoek naar onbekende boomaantastingen tot dat er een landelijke aanpak komt.

Komende jaren worden onbekende boomaantastingen in de gemeente Alphen aan den Rijn gemonitord. Deze gegevens worden met andere in Nederland gemonitorde boombestanden vergeleken. Inventariserend en verdiepend onderzoek wordt uitgevoerd door onder andere de Plantenziektkundige Dienst en de Universiteit van Wageningen naar onbekende boomaantastingen.

Door data aan te leveren in 2009 levert de gemeente Alphen aan den Rijn in de projectgroep een bijdrage aan het opstellen van onderzoeksvoorstellen die het mogelijk maken de eventuele betrokkenheid van externe factoren te doorgronden.

Medio 2009 wil de projectgroep onderzoeksaanbevelingen formuleren en de interesse van de centrale overheid wekken. Ook wordt de mogelijkheid onderzocht om internationale aandacht te vestigen bij de Europese Commissie in Brussel voor onbekende boomaantastingen.

Afhankelijk van wat de komende periode wordt ontdekt over de oorzaak en gevolgen van de aantastingen worden actief aanbevelingen aan de ministeries gedaan om grootschalig onderzoek op te starten vanaf 2010.

3.0 Kastanjeziekte

Een mysterieuze aantasting bij paardenkastanjabomen (alle Aesculus-soorten) verspreidt zich razendsnel over Nederland. Bomen krijgen bruine vlekken op de stam en 'bloeden' donker vocht. De aantasting leidt tot baststerfte en tot sterfte van de boom. In januari 2007 heeft de gemeenteraad van Alphen aan den Rijn besloten dat in het geval van het ontstaan van onveilige situaties onherstelbaar zieke bomen worden verwijderd.

Praktisch alle kastanjabomen, op dit moment 95 % van de gemeente Alphen aan den Rijn is aangetast door de kastanjeziekte. Slechts vijf procent van de Alphense kastanjabomen is nog niet aangetast en er is sprake van een duidelijke achteruitgang van de reeds aangetaste bomen.

Tot nu toe zijn 150 kastanjes verwijderd, 15% van de populatie. Weersinvloeden zoals regen en droogte schijnen van invloed zijn op het ontwikkelen van de ziekte. Natte zomers remmen de ziekte.

3.1 Laatste informatie over de ziekte

De laatste informatie van Minister G. Verburg van het Ministerie van LNV is dat alleen nog de lichte en niet aangetaste kastanjabomen een kans maken de ziekte te overleven. Het nieuwste inzicht is dat de ziekte zich snel uitbreidt in en buiten Nederland.

Het ministerie van LNV heeft in oktober 2008 bekend gemaakt dat de kastanjeziekte, in geval van matige en zware aantasting, leidt dit tot de vroegtijdige dood van de kastanjabomen. Kastanjes met waarneembare bloedingen zijn ten dode opgeschreven. Kastanjeziekte geeft andere ziekmakende factoren vrij spel.

Ondanks de vele proeven en onderzoeken die zijn uitgevoerd is geen remedie voorhanden. Bestudering van de ziekte heeft aan het licht gebracht dat de infectie zich voor langere tijd onder de bast aan het oog onttrekt.

3.2 Hoe nu verder

Het advies van de Alphense kastanjewerkgroep is dat naast veiligheid, duurzaamheid van het bomenbestand en de kwaliteit van de leefomgeving moet worden meegewogen bij het bepalen van het vervangen van de matig en zwaar aangetaste kastanjabomen. Niet en licht aangetaste kastanjes worden gespaard. Het door de gemeenteraad in 2007 genomen besluit, aangetaste en onherstelbaar aangetaste kastanjes uit veiligheidsoverwegingen te verwijderen, wordt met dit nieuwe inzicht aangevuld.

Het college wordt voorgesteld te besluiten dat naast onveilige kastanjabomen ook zwaar of matig, door de kastanjeziekte, aangetaste kastanjabomen afhankelijk van hun locatie worden gerooid en vervangen.

Voor het verwijderen van matig en zwaar (onherstelbaar zieke) beschermwaardige kastanjes en de kastanjabomen aan de Olympiaweg en Vennootsweg wordt vòòr de zomer 2009 een vervangingsplan uitgewerkt. Het plan geeft inzicht in met welke boomsoort wordt vervangen en wat de financiële consequenties zijn. Ook wordt een uitvoeringsplanning uitgewerkt. Ook worden tijdens reconstructies of andere ingrijpende werkzaamheden in de leefomgeving aangetaste (groepen) kastanjes verwijderd. De beeldkwaliteit voor de lange termijn is hiermee gediend.

Het college besluit dat voor het vervangen van zwaar aangetaste beschermwaardige kastanjes en kastanjestructuren een uitvoerings- en een projectmatig vervangingsvoorstel wordt voorbereid.

3.3 Communicatie

Inwoners worden actief geïnformeerd over de kastanjeziekte, de nieuwste inzichten met betrekking tot de kastanjeziekte onderbouwen de voorgenomen maatregelen. Op de gemeentelijke website en in plaatselijke nieuwsbladen worden ingrepen ruim vooraf bekend gemaakt.

4.0 Financiële consequenties

In 2007 is een bedrag van € 172.000,- beschikbaar gesteld voor onder andere monitoring, onderzoek en extra onderhoud, er is dit jaar € 68.772,- van dit budget besteed. Het restant vloeide terug naar de algemene middelen.

De reden van deze onderbesteding is dat de ziekte zich wel heeft uitgebreid en ontwikkeld maar niet tot het moment van ingrijpen, het verwijderen van de bomen. Hierdoor is onderbesteding van het beschikbaar gestelde budget ontstaan.

In 2008 is een bedrag van € 266.650,- beschikbaar gesteld voor onder andere monitoring, onderzoek, extra onderhoud en vervanging en is ca. € 32.500,- besteed. Het restant budget uit 2008 € 224.130,- is overgeheveld naar 2009

In 2009 en 2010 wordt per jaar € 266.650,- beschikbaar gesteld, hetgeen door het bestuur is besloten in 2007, exclusief eventuele overloop uit voorgaande jaren voor monitoring, onderzoek, extra onderhoud en vervanging van de aangetaste bomen.

5.0 Uitgangspunten en realisatie

5.1 Boomaantastingen 2009

- coördinerende rol in de projectgroep boomaantastingen tot dat een landelijke aanpak vervolg krijgt
- medewerking geven aan het uitvoeren van initiële metingen om inzicht te krijgen in de invloed van externe invloeden op bomen (elektromagnetisme en biosferische elektriciteit)
- onderzoek doen naar de mogelijkheid van opschalen van de problematiek tot internationaal niveau
- doorlopend onderzoek / monitoring naar onbekende boomaantastingen
- lezingen organiseren / houden bij Stadswerk, Kring Praktiserende Boomverzorgers (KPB) en onderzoek doen naar de behoefte van een tweede congres Boomaantastingen
- actief informeren op gemeente de gemeente website, in vakbladen en via de pers

- informeren van het Ministerie van VROM en LNV over de resultaten van verkennend onderzoek
- internationaal en nationaal draagvlak genereren door "sharing" van rapportages en het uitvoeren van werkbezoeken

Boomaantastingen vanaf 2010

- afhankelijk van resultaten uit 2009 positie heroverwegen en inzet plegen om onderzoek op te schalen
- doorlopend onderzoek / monitoring onbekende boomaantastingen

5.2 Kastanjeziekte 2009

- opstellen van een uitvoerings- en een projectmatig vervangingsvoorstel voor matig en zwaar aangetaste beschermwaardige kastanjes en voor de kastanjes aan de Olympiaweg en Vennootsweg, inclusief financiële planning
- aanvangen met vervanging van matig en zwaar, door de kastanjeziekte, aangetaste kastanjes met in acht neming van het voorliggende besluit
- landelijke ontwikkelingen volgen met betrekking tot de kastanjeziekte

Kastanjeziekte 2010

- matig en zwaar aangetaste kastanjes vervangen, met in acht neming van het voorliggende besluit
- landelijke ontwikkelingen volgen met betrekking tot de kastanjeziekte.